

Dəniz fırtınalarından qalib çıxmış mübariz insan

Azərbaycan neftçiləri Qurban Abbasovu bu cür xatırlayaraq, təcrübəsini öyrənir, yaşadır və nəsildən-nəslə ötürürlər

Ulu öndər Heydər Əliyevin 1997-ci ildə Dəniz Neft Sənayesinin 50 illik yubileyinin dövlət səviyyəsində bayram edilməsini təmin etmək məqsədi ilə imzalandığı Sərəncamda əksini tapan bu fikirləri xatırlatmaq istərdik:

"Dənizdə neft və qaz hasilatının çıxaracları olan Azərbaycan neftçiləri dünya neft sənayesinin inkişafına çox böyük töhfə vermişlər. XX əsrin əvvəllərində dəniz yataqlarının işlənməsi üçün Azərbaycan neftçilərinin yaratdıqları texniki baza onların bir çox nəsillərinin səyləri ilə daim təkmilləşdirilmişdir. Hələ iyirminci- otuzuncu illərdə ağac dirəklər üzərində qurulan, ilk dəfə Bibiheybət buxtası neft mədənidə tətbiq edilən ada tipli qurğulardan Pirallahı adasına bitişik dəniz sahələrində tikilən nəhəng metal özüllərdən çox böyük yol keçilmişdir. Açıq dənizdə yerləşən nadir "Neft Daşları" yatağının kəşf edilməsi dünya neftçixarma sənayesinin inkişafında böyük hadisə olmuşdur." Həmin sərəncamda bu reallıq da qeyd olunur ki, bu gün Neft Daşları Azərbaycan alimlərinin və mühəndisliklərinin, elmi və texniki mədəniyyətinin milli təcəssümüdür, açıq dənizdə müasir tipli yaşayış evlərinə, tibb müəssisələrinə və digər sosial obyektlərə malik bir şəhərdir. Burada hazırlanan ixtisaslı kadrlar Asiyanın, Avropanın və Amerikanın bir sıra ölkələrinin dəniz neft və qaz yataqlarının işlənilməsində fəal iştirak etmiş, dünyanın bir çox dənizlərində geologiya və qazma işlərinin təşkilatçısı olmuşdur.

Təbii ki, neft sənayesinin inkişaf tarixinə, Azərbaycan neftçilərinin zəhmətinə qısa nəzər salmağımız səbəbsiz deyil. Neft Daşlarını məktəb kimi dyələndirənlər yanılmayıblar. Əmək fəaliyyətinə Neft Daşlarından başlayanlar neftçi peşəsinin nə qədər çətin, eyni zamanda şərəfli və məsuliyyətli olmasının daha çox fərqindədirlər. Eyni zamanda dənizin mübarizə rəmzi olduğunu nəzərə alsaq, ona qalib gəlməyin böyük qəhrəmanlıq olduğunu daha böyük inamla və fəxrlə söyləmək olar. Neft Daşları bu kimi keyfiyyətlərin formalaşmasına stimül verən bir məkandır. Dəniz çətinliyə sinə gərməyi, məğrurluğu və qorxmazlığı sevir.

Neft Daşlarının şanlı salnaməsinə adı əbədi həkk olunan, ölkə Prezidentinin fərdi təqaüdcüsü, "Şöhrət" ordenli, Azərbaycanın Əməkdar səmərələşdiricisi, texniki elmlər namizədi Bayram Bayramovun müəllifi olduğu "Neft Daşları: Tufanlar qoynunda şəhər" kitabını verəqlədikcə əfsanəvi Neft Daşlarını kəşf edən, dünyada ilk dəfə dənizin dibində neft çıxaran, dəniz üzərində şəhər salan, respublika neft sənayesinin inkişafında misilsiz xidmətlər göstərən insanların maraqlı taleyi ilə tanış olur, onların fədakarlığı sayəsində əldə olunan uğurlara işıq salınır. Əbəs yerə deyilmir ki, əmək, zəhmət öz dəyərini alanda, daha stimulverici olur, yeni-yeni uğurlara yol açır. Belə fədakar neftçilərdən biri "neftçi Qurban" kimi tanınan Qurban Abbasovdur. Adını çəkdiyimiz nəşrdə də müəllif Qurban Abbasovu belə xatırlayır - Xəzər fırtınalarından, qasırğalarından, səmanın qatı dumanlarından, fontan vuran neft-qaz quyularından, yeni yataqların kəşfindən və işlənilməsindən qalib çıxmış mübariz, cəsarətli, nadir xarakterli, qeyri-adi istedadlı, Azərbaycan neftçilərinin vicdan və qeyrət simvolu olan fədakar bir insan.

Əmək fəaliyyətinə fəhlə kimi başlayıb, sonralar bir sıra rəhbər vəzifələrdə çalışsa da, onu həmişə sadəcə "Neftçi Qurban" deyə çağırırlar. Təbii ki, bu kimi təqdimatları ərsəyə gətirən hər kəsin özü və fəaliyyətidir. Çalışdığımız sahədən, peşəmizdən asılı olaraq, fəaliyyətimizin fonunda özümüzə bağlı bir tanıtım formalaşdırmağı bacarırsaq, demək, müəyyən mənada o sahənin inkişafına töhfə vermişik, yeni imzamız atmışıq. Qurban Abbasovu "Neftçi Qurban" kimi tanıdan da peşəsinə bağlılığı, bundan irəli gələn fədakarlığı və qazandığı uğurlardır. Ən əsası bu adı ona xalq verir.

Qurban Abbasov 1926-cı il 1 yanvarda Naxçıvanın Babək rayonunun Payız kəndində anadan olmuşdur. 18 yaşında Bakıda, "Art-yomneft" trestində fəhlə işləməyə başlamışdır. "Azərneft" Birliyinin qazma kontorunda qazmaçı, buruq ustası, Gürgənneft NMI şimal qazma sahəsi kontorunun rəisi olmuşdur. Amma inkaredilməzdir ki, neftçi Qurbanı məşhurlaşdıran, xalqın sevimlisinə çevirən əfsanəvi Neft Daşları olub. Burada o, Xəzərdə misli görünməmiş nətəcələr

qazanaraq qazmanın sürətini rekord səviyyəyə çatdırıb.

Qurban Abbasov yarım əsrdən çox Azərbaycanın neft sənayesinə xidmət edib. Bu dövrdə əldə etdiyi təcrübə onun ayrı-ayrı vaxtlarda rəhbər vəzifələrə çəkilməsində özünü təsdiqləyir. Belə ki, 1967-1976-cı illərdə "Xəzərneftkəşfiyyat" və "Xəzərneftkəşfiyyat" trestinin rəisi, 1976-1977-ci illərdə "Xəzərneftkəşfiyyat" İB Baş direktorunun müavini, 1977-1980-ci illərdə Neft Daşları NQÇİ-nin rəisi, 1980-1988-ci illərdə "Xəzərneftkəşfiyyat" İB-nin Baş direktoru, 1988-1992-ci illərdə "Xəzərneftkəşfiyyat" İB-nin baş direktoru, 1992-ci ildən ömrünün sonuna kimi isə SOCAR-ın Baş müşaviri vəzifəsində işləmişdir.

Bu vəzifələrdə çalışarkən o, üzən yarımalmalı qazma qurğularının Xəzər dənizində işləməyə uyğunlaşdırılması, "Günəşli", "Çıraq", "Azəri", "Kəpəz" kimi iri yataqların kəşfi üçün çox işlər görüb. O illərdə neftçi Qurban sanki əfsanəyə dönüb. Belə ki, o, hələ çox gənc ikən öz dövrünün bir çox alı mükafatına layiq görülmüşdür.

"Neft Daşları" dəniz yatağının kəşfi və mənimisənilməsinə görə 1951-ci ildə SSRİ Dövlət Mükafatı, 1972-ci ildə isə maili quyuların qazılmasına görə Azərbaycanın Dövlət Mükafatına layiq görülmüşdür. Neft və qaz sənayesində əldə etdiyi böyük nailiyyətlərə görə o, Sosialist Əməyi Qəhrəmanı, həmçinin "Azərbaycanın neft ustası", "SSRİ Əməkdar neftçisi", "Azərbaycanın əməkdar mühəndisi" adlarına layiq görülmüşdür. Ölkə qarşısında böyük xidmətlərinə görə SSRİ-nin fəxri neftçisi, 2 dəfə Lenin, Qırmızı Əmək Bayrağı, "Şərəf Nişanı", "Oktyabr İnqilabı" ordenləri və medalları ilə təltif edilmişdir.

Əvvəldə də qeyd etdiyimiz kimi, ömrün mənalılığı onun uzun və yaxud qısa olmasından asılı deyil. Əsas odur ki, cəmiyyətdə öz mövqeyini müəyyənləşdirə, yerini tuta bilən, çalışdığı sahədə uğurlu fəaliyyətlə iz qoymağı bacarasın. Azərbaycan neftçiləri Qurban Abbasovun təcrübəsini öyrənir, yaşadır və nəsildən-nəslə ötürürlər. Neftçi Qurbanın fəaliyyətinə həsr olunan mahnı da gənc nəsəl üçün bir çağırış kimi dəyərləndirilir. "Neftçi Qurban" mahnısı Qurban Abbasovu bütün ölkəyə tanıtdı. Mahni Xəzər fəthlərinin, eləcə də

Qurban kimi neftçi olmaq arzusu ilə alışıb-yanan minlərlə gəncin himnəyə çevrilmişdir. Bülbül təkce fədakar, şən, qorxmaz dəniz neftçilərinin şəninə mahnı oxumur, bütöv kollektivləri əmək qələbələrinə ruhlandırır. Neftçi Qurbanın fədakarlığı, uğur qazanmaq əzmi mahnının sözlərində əksini tapmış, bir növ təbliğatçısına çevrilmişdir. Özünə tələbkarlıq neftçi Qurbanın uğurlarının açarı olmuşdur.

"Neft Daşları: Tufanlar qoynunda həyat" kitabında müəllif məşhur filosof Hegeldən bu sitatı gətirərək bildirir ki, yer üzünə bəzi insanlar müəyyən bir missiyanı yerinə yetirmək üçün gəlirlər. O missiya onlar üçün böyük məsləkdir. Bu kontekstdə yanaşıqda neftçi Qurbanın missiyası Xəzərdə neft-qaz yataqlarının kəşf edilməsi və işlənməsi olmuşdur.

Qeyd etdiyimiz kimi, uğurlara stimül verən əsas amillərdən biri təbii ki, əməyə verilən dəyərdir. Ölkəmiz müstəqilliyini yenidən qazandıqdan sonra neftçi Qurban Azərbaycan Respublikasının yüksək mükafatlarından birinə - "Şöhrət" ordeninə ilk layiq görülenlər arasında olmuşdur.

Keçilən yolun uğurlarının mahiyyəti bu gün daha aydın görünür. Bu baxımdan ki, 1994-cü il sentyabrın 20-də "Əsrin müqaviləsi"nin imzalanması ilə Azərbaycanın neft sənayesinin tarixində yeni bir mərhələnin əsası qoyuldu. Ötən bu dövr ərzində Azərbaycanın keçirdiyi inkişaf yoluna nəzər saldıqda neft sənayesinin inkişafında misilsiz xidmətlər göstərnlərin zəhməti daha da aydın görünür, dərk olunur.

Ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən işlənilən və onun layiqli davamçısı cənab İlham Əliyevin uğurla həyata keçirdiyi yeni neft strategiyası Azərbaycanın qədim neft-qaz ölkəsi kimi şöhrətini özünə qaytardı, dövlətimizin davamlı yüksəlişinə təkan verdi. Azərbaycanın dinamik inkişaf edən, güclü və qüdrətli dövlətə çevrilməsində müstəsna rol oynayan bu strateji kurs müstəqil dövlətimizin iqtisadi və siyasi qüdrətinin, beynəlxalq birliyə inteqrasiyasının, xalqımızın durmadan yüksələn sosial rifahının təminatıdır. Bu gün respublikanın hər yerində aparılan misilsiz quruculuq işləri, Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə qazandığı uğurlar bu müdrik,

uzaqgörən konsepsiyanın təntənəsinə ən parlaq misaldır.

1994-cü il 20 sentyabrda ulu öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü və gərgin səyləri ilə Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti ilə dünyanın aparıcı neft şirkətləri arasında imzalanan "Əsrin müqaviləsi" dövlətçilik tariximizdə keyfiyyətə yeni bir mərhələnin başlanğıcı oldu. Məhz bu tarixi əhəmiyyəti nəzərə alaraq ulu öndər Heydər Əliyevin fərmanına əsasən "Əsrin müqaviləsi"nin imzalandığı gün - 20 sentyabr hər il Azərbaycan neftçilərinin peşə bayramı kimi qeyd olunur. Neftçi əməyi həqiqətən qəhrəmanlıqdır. Məhz bu əmək dövlətimiz tərəfindən yüksək dəyərləndirilir, hər il Neftçilər günündə onlarla neftçilərimizə dövlət mükafatları təqdim olunur.

Dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin XXII Beynəlxalq "Xəzər Neft və Qaz 2015" sərəgisinin açılışında söylədiyi bu fikirləri bir daha yada salmaq istərdik: "Bu gün artıq keçmişə baxaraq qürur hissi ilə deyə bilərik ki, Azərbaycan enerji sahəsində qarşıda duran bütün vəzifələri ləyaqətlə, vaxtında icra etmişdir. Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft, Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəmərləri, "Şahdəniz" qaz, "Azəri-Çıraq" neft yataqlarının işlənilməsi - bu layihələrin hər biri özlüyündə nəhəng enerji layihəsidir. Bununla bərabər, "Cənub" qaz dəhlizinin icrası prosesi də başlamışdır. Bu da tarixi hadisədir. Qeyd etməliyəm ki, Azərbaycan bu layihənin icrasında öz liderlik keyfiyyətlərini və rolunu bir daha göstərmişdir." Ötən il "Əsrin müqaviləsi"nin 20 illiyində XXI əsrin müqaviləsi kimi dəyərləndirilən "Cənub" qaz dəhlizinin təməli qoyuldu. Ölkə Prezidentinin bildirdiyi kimi, bu, özlüyündə böyük rəmzi mənə daşıyan bir hadisə idi. Ondən sonra Azərbaycanın təşəbbüsü ilə bu ilin fevralında Bakıda "Cənub" qaz dəhlizinin Məşvərət Şurasının birinci iclası keçirildi. Mart ayında Türkiyənin Qars şəhərində TANAP layihəsinə start verildi. Dövlətimizin başçısı bir daha bu inamı da ifadə edir ki, qeyd edilən layihələr Azərbaycanın gücünü daha da artıracaq. Milyardlarla dollar investisiya qoyulacaq. Yüzlərlə, bəlkə də minlərlə yeni Azərbaycan şirkəti podratçı kimi çalışacaq. Bu öz növbəsində on minlərlə yeni iş yerinin açılmasına gətirib çıxaracaq və ölkəmizin qeyri-neft sektoru inkişaf edəcək. Bizim də əsas məqsədimiz bundan ibarətdir ki, biz qeyri-neft sektorumuzu inkişaf etdirək. Ölkə Prezidenti hər zaman bu fikri də qeyd edir ki, biz haqlı olaraq neft strategiyamızla fəxr edirik. Çünki Azərbaycanın uğurlu iqtisadi inkişafı, siyasi çəkisinin artması və dünya proseslərində fəal iştirakı ölkəmizin iqtisadi imkanları ilə bilavasitə bağlı məsələdir. İqtisadi imkanları bizə məhz neft strategiyamız yaratmışdır. O da həqiqətdir ki, biz bu imkanlardan bəzi başqa ölkələrdən fərqli olaraq səmərəli şəkildə istifadə etdik-neft kapitalını qeyri-neft sektorunun inkişafına yönəldik. Beləliklə, infrastruktur layihələrinin icrası və digər iqtisadi islahatlar əslində imkan verdi ki, bugünkü reallıqlar haqqında xalqa qürur hissi ilə danışa bilək. Qeyd olunduğu kimi, iqtisadi göstəricilər təkce rəqəmlərdə deyil, insanların gündəlik həyatında da özünü göstərir. "Bizim bütün iqtisadi təşəbbüsümüz və ümumiyyətlə, iqtisadi strategiyamız Azərbaycan xalqının rifah halının yaxşılaşdırılmasına yönəldilmişdir" söyləyən dövlətimizin başçısı İlham Əliyev bu istiqamətdə mühüm nailiyyətlərin əldə olduğunu önə çəkərək, bunları görülen işlərin məntiqi nəticəsi kimi diqqətə çatdırır.

⇒ Davamı 25-ci səhifədə

Dəniz fırtınalarından qalib çıxmış mübariz insan

Azərbaycan neftçiləri Qurban Abbasovu bu cür xatırlayaraq, təcrübəsini öyrənir, yaşadır və nəsildən-nəslə ötürürlər

⇒ Əvvəli 18-ci səhifədə

“Bir neçə il bundan əvvəl qarşıya qoymuşdum ki, Azərbaycanda yoxsulluq kimi sosial bəla aradan qaldırılsın” bildiren cənab İlham Əliyev son illərdə yoxsulluq şəraitində yaşayan insanların sayının beş dəfə azalmasını bu məqsədə çatmaq istiqamətində atılan addımların uğurlu nəticəsi kimi qeyd edir. Bildirildiyi kimi, yoxsulluq həddi hazırda 5 faizdir. Əhalinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsinə, neft gəlirlərindən səmərəli istifadəyə yönələn addımlardan biri kimi 1999-cu ildə Dövlət Neft Fondunun yaradılması xüsusi qeyd olunmalıdır. Bu addım iqtisadi inkişafda yeni mərhələnin başlanması, ümummilli lider Heydər Əliyevin milli sərvətlərimizdən gələcək nəsillərin bəhələnməsi və iqtisadiyyatın kompleks inkişafının təmin olunmasına yönəlmiş uzunmüddətli iqtisadi strategiyasının nəticəsi kimi dəyərləndirilir. Bunun davamı olaraq Prezident İlham Əliyevin 27 sentyabr 2004-cü il tarixli fərmanı ilə “Neft və qaz gəlirlərinin idarə olunması üzrə uzunmüddətli strategiya (2005-2025-ci illər)” təsdiqlənmişdir. Strategiyanın uğurlu icrası bugünkü reallıqlardan aydın görünür. Cənab İlham Əliyev bu reallığı da diqqətə

çatdırır: “Azərbaycanın həm zəngin neft-qaz resursları, həm cəsarətli siyasəti və düşünülmüş addımları Avropanın enerji xəritəsini yenidən tərtib edir. Bu, reallıqdır və bizim rolumuz getdikcə artacaq. Bu, ölkəmizi daha da gücləndirəcək. Bu, ölkəmizə həm siyasi, həm iqtisadi dividəntlər gətirəcək və nəticə etibarilə Azərbaycan xalqının daha da yaxşı yaşamasını tə-

min edəcək.”

Neft strategiyasının həyata keçirilməsinə öz töhfələrini verən Azərbaycan Dövlət Neft Şirkətinin bu gün bu və ya digər ölkələrdə həyata keçirdiyi investisiya layihələri onun beynəlxalq aləmdə nüfuzunu daha da artırır. İstər Azərbaycanın, istərsə də neft sənayesinin keçirdiyi inkişaf yolu bu qənaəti yaradır ki, qarşıdakı illərdə daha

möhtəşəm uğurlar üçün əsaslar yaradılıb. Məhz möhkəm təməl uğurların davamlılığını şərtləndirir.

Azərbaycanın müstəqillik dövründə neft-qaz sənayesində əldə olunan uğurlara nəzər salmağımız da bu səbəbdən irəli gəlir ki, hər zaman ilklərə imza atan ölkəmiz bu gün də öz liderliyini qorumaqda, malik olduğu təbii resurslardan səmərəli isti-

fadə etməklə yeni-yeni layihələrin gündəmə getirilməsində maraqlı olmaqla yanaşı, eyni zamanda onların icrası istiqamətində ciddi səylər göstərir. Amma bu reallıq da hər zaman qeyd olunur ki, 1949-cu ildən, yeni “Neft Daşları” yatağının kəşf edilməsindən sonra əməli-praktiki tədbirlər görülməseydi, Xəzərdə yataqların genişmiqyaslı işlənilməsi başlanmasaydı və müvafiq infrastruktur yaranmasaydı, müasir dövrdə Azərbaycanda neft yataqlarında işləmək daha da çətin olardı. Dövlətimizin başçısı İlham Əliyev Neft Daşlarının 55-ci ildönümünə həsr olunmuş təntənəli mərasimdə bildirmişdir: “Neft Daşları olmadan Azərbaycanda heç bir böyük neft və yaxud qaz hasilatı layihəsi mümkün deyildir. Bizim bütün xətlərimiz və gələcəkdə istismara veriləcək yeni layihələr hamısı Neft Daşlarında birləşir. Ona görə də Neft Daşlarının əhəmiyyəti heç vaxt aşağı düşməməlidir, biz hamımız bunu bilməliyik.” Bu baxımdan əfsanəvi Neft Daşlarını kəşf edən, onu qurub-yaradan və bu şərəfli işləri bu gün də layiqincə davam etdirən insanların əməyi hər zaman yüksək dəyərləndirilir, onların fəaliyyəti gənc nəsil üçün bir örnək kimi qeyd olunur. Əbəs yerə deyilmir ki, gələcəyə keçmişimizlə irəliləyirik. Ölkəmizin dinamik inkişaf etdiyi bugünkü dövrün əsas tələbi budur. İqtisadiyyatın inkişaf səviyyəsini kadr hazırlığı ilə uyğunlaşdırmaq. Bu çağırışlar təbii ki, keçilən yolun təhlilini, neft sənayesinin inkişafına əvəzsiz töhfələr vermiş insanların təcrübəsini öyrənməyi bir zərurətə çevirir. Ömrünün yarım əsrindən çoxunu neft sənayesinin inkişafına həsr edən Qurban Abbasovun fəaliyyəti, təcrübəsi gənc neftçilərimiz üçün öyrənilməsi tələb olunan bir məktəbdir.